

Timo Karjalainen
23.6.2014
timokarjalainen.fi

Lääkärijonojen pituus on mahdollista ja syytä laskea yhdellä ja vain yhdellä oikealla laillisella tavalla

Helsingin Sanomien artikkeli ”[Lääkärijonoista tuli kiistaa](#)” 14.4.2014 kummastuttaa. Vantaan terveyspalveluiden johtaja *Timo Aronkytö* luonnehti Helsingin terveysasemien lääkärijonojen tilastointitapaa ”**täydeksi hutuksi ja pupuksi**”. Hänen mielestään ”jonon pituutta kuvaamaan **ei voi** käyttää aikoja, jotka ovat vapautuneet peruutusten takia.” Totta kai voi. Helsingin käytäntö nimenomaan osoittaa, että niin voi tehdä. (MOT)

Aronkytö on toistamiseen väärässä, kun hänen mielestään Helsingin tavalla **ei saa eli ei pidä** jonoja mitata. Jos tavoittelemme mahdollisimman totuudenmukaista eli objektiivista tilastollista kuvaa todellisuudesta jonojen suhteen, Helsingin mittaustapa on parempi eli totuudenmukaisempi kuin Aronkydön HS-artikkelissa 14.4.2014 suosittama, Espoossa ja Vantaalla käytetty ns. T3-mittaustapa.

T3-mittauksessa jonon pituuden mittausta perustuu lääkärin vastaanottokalenterissa olevaan **kolmanteen (!)** vapaaseen aikaan. Miksi ihmeessä? Peruutusten takia vapautuneet, T3-mittauksesta pois pudotetut kaksi aiempaa lääkärin kalenterissa olevaa vapaata aikaa eivät ilmeisesti Aronkydön mielestä vääristä tilastoja todellisuuden kuvina. Todellisuudessa T3-mittaus nimenomaan vääristää todellisuuden objektiivista kuvaa ja on tietenkin omiaan vaikuttamaan myös itse ontologiseen todellisuuteen. T3 mahdollistaa esim. tilastoissa näkymättömän jonossa kiilailun. Todellisuudessa T3 on täyttä huttua ja puppua, ei Aronkydön kritisoima Helsingin käytäntö.

Virallisista tilastoista pois pudotettuja peruutusajoja voidaan vaihkaa jakaa suhteilla tutuille ja ystäville. Monissa vanhushpalveluissa koskevissa jonoissa tällainen käytäntö on tietenkin paljon vakavampi väärinkäyttö tai rikos kuin terveyskeskusten lääkärijonossa. Todellisuuden kuvaa vääristävällä T3-käytännöllä voidaan ehkä kiertää jonon enimmäis- tai minimipituuksia koskevia normeja, ehkä myös vaikuttaa kunnan saamaan valtionosuuden, mahdollisen sakon tai muun taloudellisen seikan määrään.

T3-mittaus muistuttaa luonteeltaan NL:ssa vallinneita yhteiskuntaa rämettäneitä käytäntöjä, joissa kommunistinen eliitti ohitti suhteillaan tavallisen kansan asunto-, auto-, terveyspalvelu- ym. jonoissa. Joistaanhan NL oli surullisen kuuluisa. Samanlaiset rämät, The Economist-lehden artikkelin ”[Health-care fraud in America. That’s where the money is](#)” mukaan peräti rikolliset käytännöt ovat levinneet myös USA:n terveydenhuoltoon. USA:ssa on arvioitu, että vuonna 2011 noin 10 % eli

272 miljardia euroa terveydenhuollon menoista kului rikollisiin toimiin. Osuus vastaa 1,7 % maan Bkt:stä.

NL:n rämettyneitä ja USA:n rikollisia terveydenhuollon käytäntöjä kannattaa varoa Suomessa, jossa terveydenhuoltoa, vanhustenhuoltoa ja osia muusta sosiaalitoimesta rakennetaan nyt uudelle pohjalle sote-uudistuksessa. Jonojen objektiivisen mittauksen merkitystä ei kannata eikä pidä aliarvioida. Kun Pirulle antaa pikkusormen yksityiskohdissa, se vie herkästi koko käden ja kokonaisuuksia koskevan käsityskyvyn.

Peruutusaikojen pudottaminen pois T3:ssa vastaa manipuloituja valokuvia, joissa poliittisen ja taloudellisen vallan vaihduttua epäsuosioon joutuneet johtajat redusoiitiin pois NL:n virallisesta muistista. The Economist-lehden artikkelista ilmenee miten USA:n terveydenhuollon rikollisjärjestöt käyttävät hyväkseen vastaavantapaisia keinoja manipuloida todellisuuden kuvia.

Moderni tietoteknologia sallii, että myös lääkärien peruutusajat, johon kuolemista vapautuvat peruutusajat vanhustenhuollossa jne. on mahdollista ja syytä jakaa jonossa oleville riittävän oikeudenmukaisessa jonotus- ja kiireellisyysjärjestyksessä.

Hyvin suurella vaivalla ja rahalla aikaansaatu sote-uudistus voi kompastua jopa rikollisuuteen, jos jonoja ja muuta sosiaali- ja terveydenhuollon objektiivista todellisuutta mitataan poliittisesti sopivilla mittareilla sen sijaan, että todellisuutta mitattaisiin mahdollisimman totuudenmukaisesti ja vilpittömästi.

Sote-uudistusta tukemaan tarvitaan objektiivista mittausta koskeva ”mittauslaki”. Uskon, että vain huolellisesti valmistellulla ja tieteellisesti perustellulla lailla voimme taata sen, että kaikkialla Suomen terveydenhuollossa ja siihen läheisesti liittyvässä sosiaalihuollossa mitataan jonotusaikoja ja muita ihmisille elintärkeitä objektiivisia seikkoja riittävän totuudenmukaisilla ja luotettavilla mittareilla. ”Mittauslain” valmisteluun on syytä käyttää tieteellisesti hyvin perusteltuja resurssejamme.